

Vyjádření k diplomové práci Efektivita veřejných prostředků vynaložených na podporu MA21 v ČR

Diplomovou práci na téma uvedené výše zpracovala studentka Ekonomicko-správní fakulty Univerzity Pardubice Bc. Eva Šlapáková. Vedoucí diplomové práce byla Doc. Ing. arch. Vladimíra Šilhánková, PhD., konzultantem Mgr. Michael Pondělíček, oba z Univerzity Pardubice. Oponentem RNDr. Viktor Třebický, PhD., ředitel společnosti TIMUR, o.s.

Vzhledem k tomu, že město nezastává úlohu konzultantů nebo oponentů této práce, zasíláme vyjádření především k věcem, které se našeho města bezprostředně týkají.

1. Diplomantka čerpala při zpracování této práce z několika zdrojů informací. Především šlo o webové stránky www.ma21.cz, www.nszm.cz, www.mzp.cz, webové portály jednotlivých municipalit a podobně. Jako další zdroj informací oslovila (v případě města Kopřivnice koordinátorku PZM a MA21) s dotazem na financování místní Agendy 21. Tato data autorka převzala. Nicméně další informace, které v práci uvádí o městě a to jakým způsobem je interpretuje, je zavádějící a poškozující město jako celek.

2. Téma diplomové práce, tj. měření efektivnosti finančních prostředků vynaložených na podporu nejúspěšnějších MA21 v ČR je bezesporu velmi atraktivní. Při tomto posuzování je však podmínkou, vzhledem k tomu, co všechno MA21 zahrnuje (metoda kvality veřejné správy, postup k uplatňování principů udržitelného rozvoje, strategické plánování, komunitní spolupráce apod.), výborná obeznamenost s celou problematikou MA21 v provázanosti nejen na kategorie a kritéria, ale také na pozadí celého dění na národní úrovni. Vždyť např. kritéria, dle kterých jsou oficiálně města posuzována, jsou sice oficiálním „měřítkem“, ale po vyšších kategoriích se již vyžaduje také zpracování tzv. PROFILu města, jehož „naplnění“ daná kritéria dále rozšiřuje a jeho (budeme-li uvažovat o 100%) naplnění také není bez nároku na finance. Profil města a jeho finanční náročnost však autorka v práci nezmiňuje ani jednou.

3. Sama autorka připouští komplikované zjišťování svého cíle. Aby posuzování efektivnosti zjednodušila, vybírá si pro hodnocení tři indikátory (dva ze soustavy ECI – kvalita ovzduší a spokojenost obyvatel s místním společenstvím a třetím je kriminalita a nehodovost). Co vedlo autorku práce k výběru právě těchto tří indikátorů, není v práci nikde vysvětleno. V práci doslova uvádí: „Zkoumání dané problematiky a hledání odpovědi na otázku efektivity národních veřejných prostředků bude prováděno pomocí vybraných indikátorů udržitelného rozvoje, zejména pak na základě environmentálních indikátorů, neboť pojem Agenda 21 je jednoznačně spojen s životním prostředím a jeho ochranou.“
Náš komentář: Uvedený text nepřímě zavádí k tvrzení, že MA21 je spojena pouze s životním prostředím a jeho ochranou, což neodpovídá skutečnosti.

Vrátíme-li se k porovnávání měst, zejména téma kvality ovzduší je velmi složité. V diplomové práci hodnocená města leží v oblastech s diametrálně rozlišným stavem ovzduší. Kopřivnice do porovnání zařazena nebyla (důvody autorka uvádí), nicméně z textu je patrné, že původně i naše město mělo být do srovnání zařazeno. Kopřivnice se nachází v příhraniční oblasti, která má jedno z nejznečištěnějších ovzduší v zemích EU, naproti tomu jsou Chrudim, Hradec Králové a další v oblasti s relativně čistým ovzduším. Rovněž zlepšování kvality ovzduší je velmi složitá věc (viz. dlouholetá snaha vlády ČR, MŽP, KHS, vědeckých a dalších institucí), nezávisící pouze na obci a jejích obyvatelích. Velmi významnými jsou další vlivy, např. dálkové přenosy emisí, významné zdroje znečišťování ovzduší, převládající větry, morfologie krajiny, apod. V Moravskoslezském kraji jsou velkým problémem PM10 a PAU, v Hradci Králové však koncentrace těchto látek budou mnohem nižší. Pro zásadní změnu stavu ovzduší v dané obci či regionu určitě není rozhodující pouze to, zda je v obci aktivní

MA21 nebo není. Obce nemají stále ani dostatečné zákonné nástroje alespoň pro lokální změnu stavu ovzduší. Autorka tedy porovnává neporovnatelné.

Přitom právě Kopřivnice, na jejímž území není v současnosti systém sledování koncentrací znečišťujících látek (informace jsou nám poskytovány ze stanice automatického imisního monitoringu ČHMÚ ve Studénce s možnou odchylkou přibližně 10%), spolupracuje již řadu let např. s ČHMÚ v Ostravě, Vysokou školou báňskou – technickou univerzitou Ostrava, občanským sdružením Arnika, apod. Například v závěrečném vyhodnocení společného projektu Arniky a města „Topíme ohleduplně k sousedům a přírodě“ je uvedeno, že Kopřivnice dělá pro zlepšování kvality ovzduší opravdu hodně.

4. Nemůžeme souhlasit s konstatováním diplomantky na str. 9. DP, že si města nevolí pro sledování kvality takové indikátory, u kterých by očekávala negativní vývoj. Právě naopak, sledováním jen příznivých ukazatelů by nemohlo docházet ke zlepšování, což je našim cílem i výsledkem. Důkazem je např. zapojení města Kopřivnice do projektu o. s. TIMUR - „Ekologická stopa měst“, kde právě hodnocení ekologické stopy není pro město Kopřivnice zcela příznivé.

Zároveň informace, že města si mohou v průměru jedenkrát za tři roky nechat od společnosti TIMUR vypracovat průzkum deseti Společných evropských indikátorů, či mohou sledovat vývoj samostatně zvolených místních indikátorů, není zcela přesná. TIMUR indikátory nezpracovává, poskytuje v této oblasti metodiku a konzultace. Zpracovateli jsou daná města (za vynaložení vlastních finančních prostředků).

5. Dochází-li v odborné práci ke srovnání, měla by být srovnávána města podobné velikosti (u vybraných úspěšných municipalit je to kolem cca 30 tis. obyvatel). V dané DP jsou tato srovnávána s Hradcem Králové (95 tis. obyv. 2011) a Kladnem (70 tis. obyv. 2011). Proč tak bylo učiněno, není v práci opět nijak zdůvodněno.

6. Na str. 9 diplomové práce autorka uvádí: „V databázi místních Agend 21, která je dostupná na internetových stránkách <http://ma21.cenia.cz>, je sice seznam měst, která mají MA21, ale jde pouze o města zařazená do Národní sítě Zdravých měst ...“
Komentujeme: uváděný text není pravdivý – stačí porovnat seznam členů NSZM ČR a seznam realizátorů MA21.

Pokračování textu: „Výše uvedený internetový odkaz představuje oficiální stránky Ministerstva životního prostředí k MA21. Hned na úvodní straně je vidět přehled nejúspěšnějších municipalit – držitelů kategorie „B“ za rok 2011. Jsou jimi mikroregion Dražanská vrchovina a obce Chrudim, Kopřivnice, Litoměřice, Praha – Libuš a Vsetín ....“
Komentujeme: To, že nejúspěšnější místní Agendy v ČR jsou zároveň členy NSZM ČR, spíše svědčí o kvalitách služeb poskytovaných asociací (systematické vzdělávání koordinátorů, metodické vedení, zapojení do společných mezinárodních projektů, týmová spolupráce měst a další).

Pokračování textu: „V rámci měst Kladno a Hradec Králové také funguje MA21 na vysoké úrovni, ale vzhledem k tomu, že vystoupila z NSZM, není o nich v souvislosti s místní Agendou 21 slyšet a jejich nárok na získání finančních prostředků souvisejících s MA21 je tak výrazně administrativně omezen ....“

Komentujeme: Členství municipality v NSZM ČR není podmínkou nároku na získání finančních prostředků a v uplynulém období nebylo hodnotícím kritériem pro úspěšnost projektů. Z textu nevyplývá, co autorka myslela „administrativní omezeností“. Pokud to např. mělo naznačit, že členům NSZM ČR je ze strany asociace nějak vypomáháno s administrací žádostí, v našem případě tomu tak nebylo a ani u jiných měst nepředpokládáme opak.

7. Na str. 10 diplomové práce se uvádí, že systém financování MA21 je komplikovaný, a proto se autorka zaměřuje pouze na prostředky z ministerstev ČR na MA21. Které další

dotační či jiné finanční zdroje jsou srovnávány, když v práci je srovnáván pouze Revolvingový fond MŽP?

Toto zároveň svědčí o nepochopení autorky DP, co místní Agenda 21 ve skutečnosti znamená. Stále o MA21 mluví, jako by se jednalo o jednu samostatnou část něčeho. Nicméně skutečnost je zcela opačná. MA21 se prolíná všemi oblastmi rozvoje municipality – jedná se o průřezovou záležitost přístupu města k řešení problémů a aktivit! MA21 není možné oddělit, či vyčlenit, tudíž je zároveň složité ji samostatně vyčíslit.

8. Na str. 41 diplomové práce se autorka snažila poukázat na (dle jejích slov) „nerovnoměrné rozdělení finančních prostředků“, ve smyslu, že municipality realizující MA21 v kategorii „B“ získaly nejvíce dotačních prostředků.

Komentujeme: Na principu kvality je přece postavena většina dotačních fondů. To znamená, že nejvíce prostředků získávají k realizaci nejkvalitnější projekty. Vezmeme-li v úvahu skutečnost, že kategorie „B“ (založená na systému a kvalitě), je v současnosti nejvýše dosaženou úrovní MA21 v ČR, lze také předpokládat, že municipality v této kategorii by měly být schopny realizovat jedny z nejkvalitnějších projektů.

9. V kapitole 7 diplomové práce se autorka snaží o srovnání hlavních problémů uváděných měst. Srovnání je dle našeho názoru zcela nesmyslné a neobjektivní. Autorka nečerpá z porovnatelných zdrojů. U města Chrudim převzala tzv. „DESATERO“, u Litoměřic z „DESATERA“ nečerpala a u našeho města – Kopřivnice, dokonce čerpala informace z webových stránek (pouze jediné!) politické strany, které vznikly účelově v rámci předvolební kampaně. Tyto webové stránky prezentují názory místní opoziční strany a brát z nich informace jako oficiální problémy města je velmi nestandardní a vede k myšlence, že autorka spíše, než aby hledala skutečné problémy Kopřivnice hledala možnosti, jak poškodit dobrou pověst města. Jediné, co autorka našla, jsou štvavé nepodložené články zejména proti starostovi města. Odpovědi na dané „kauzy“, uvedené na veřejně přístupných oficiálních webových stránkách města, či jinde, autorka neuvádí. Co má toto hodnocení společného s efektivitou využívání financí pro MA21? V rámci srovnávání měst či využívání veřejných prostředků či dotačních zdrojů by bylo objektivnější podívat se spíše na plnění akcí ze Strategického plánu města, Akčního plánu či Plánu zdraví a kvality života. Autorka dle našeho názoru nečerpala z relevantních zdrojů.

Závěrem bychom chtěli uvést, že celá diplomová práce budí dojem, že autorka sepsala dohromady mix nesourodých informací, nicméně neporozuměla skutečnému obsahu MA21. O to více je pak pro nás zarážející oponentní posudek diplomové práce pana RNDr. Viktora Třebického, PhD., ředitele o.s. TIMUR, se kterým město Kopřivnice dlouhodobě spolupracuje právě na rozvoji MA21 a myšlenek udržitelného rozvoje.

S ohledem na výše uvedené zásadně **nesouhlasíme s veřejnou prezentací diplomové práce**, protože informace o městě v této práci uváděné jsou v mnoha případech zkreslené a jejich další interpretace město poškozuje. Pokud již bylo toto dílo prezentováno na konferenci odborné veřejnosti a je dále šířeno na internetu, považujeme za vhodné, aby byly zkreslené informace uvedeny na pravou míru na všech úrovních, kde byly a jsou prezentovány a nedocházelo tak k dalšímu poškozování dobrého jména našeho města.

Na vyjádření spolupracovali:

- Mgr. Dagmar Rysová, místostarostka, garant Projektu Zdravé město a MA21
- Ing. Hynek Rulíšek, vedoucí odboru životního prostředí, člen PS MA21 RVUR
- Ivana Rašková, DiS., koordinátorka Projektu Zdravé město a místní Agenda 21